Н. У. Антонава, Г. А. Галяш

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Вучэбны дапаможнік для **1** класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з рускай мовай навучання

Дапушчана
Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь

МІНСК
НАЦЫЯНАЛЬНЫ ІНСТЫТУТ АДУКАЦЫІ
2011

УДК 811.161.3(075.3=161.1)
ББК 81.2Беи–922
А72

Р е ц э н з е н т ы:

д-р пед. навук, праф. кафедры методык дашкольнай адукацыі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка» *Н. С. Старжынская*;

метадычнае аб’яднанне настаўнікаў пачатковых класаў дзяржаўнай установы адукацыі «Гімназія № 29 г. Мінска» (настаўнік пачатковых класаў выш. катэгорыі *Л. І. Хінава*)

Антонава, Н. У.

А72 Беларуская мова : вучэб. дапам. для 1-га кл. установ агул. сярэд. адукацыі з рус. мовай навучання / Н. У. Антонава, Г. А. Галяш. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2011. — 64 с.

ISBN 978-985-465-883-4.

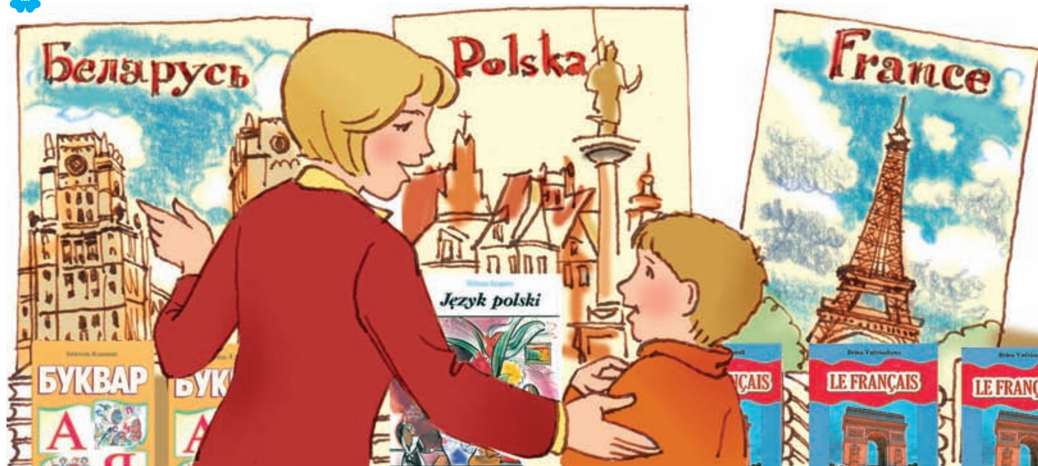
УДК 811.161.3(075.3=161.1)
ББК 81.2Беи–922

ISBN 978-985-465-883-4

Урок 1. Наша мова

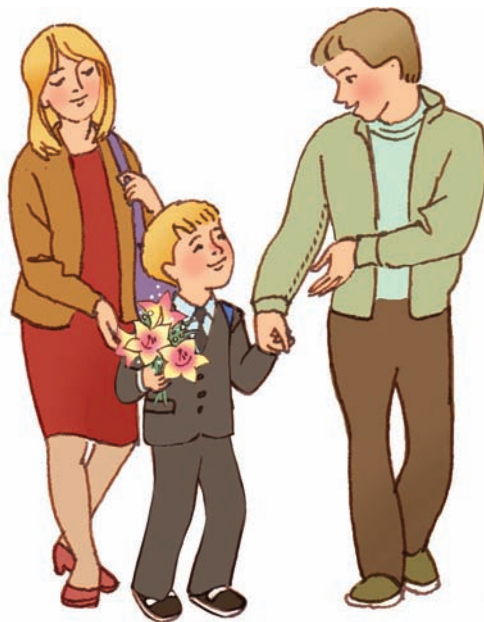
Як Мікітка сукенку з’еў

Урок 2. Настаўніца і вучні

Азбука агарода

Урок 3. Вучэбныя рэчы

Чаму пачырванеў Вадзік?

Урок 4. Школьныя памяшканні

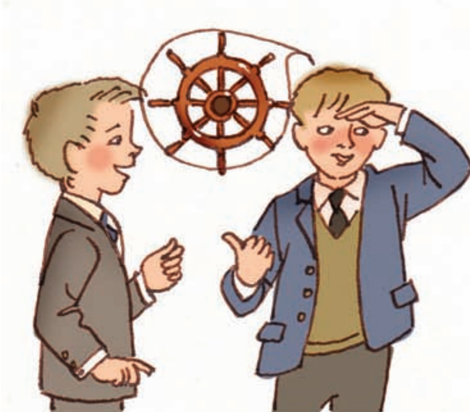

Вясёлы перапынак

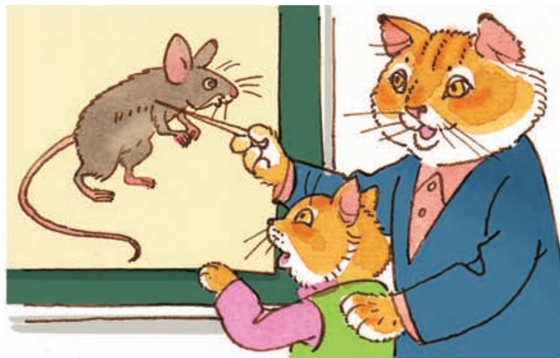

Урок 5. Вучэбныя заняткі

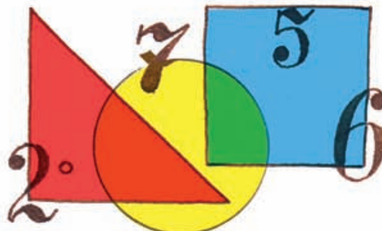
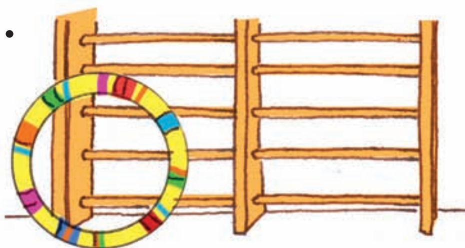

Якая літара лепшая?

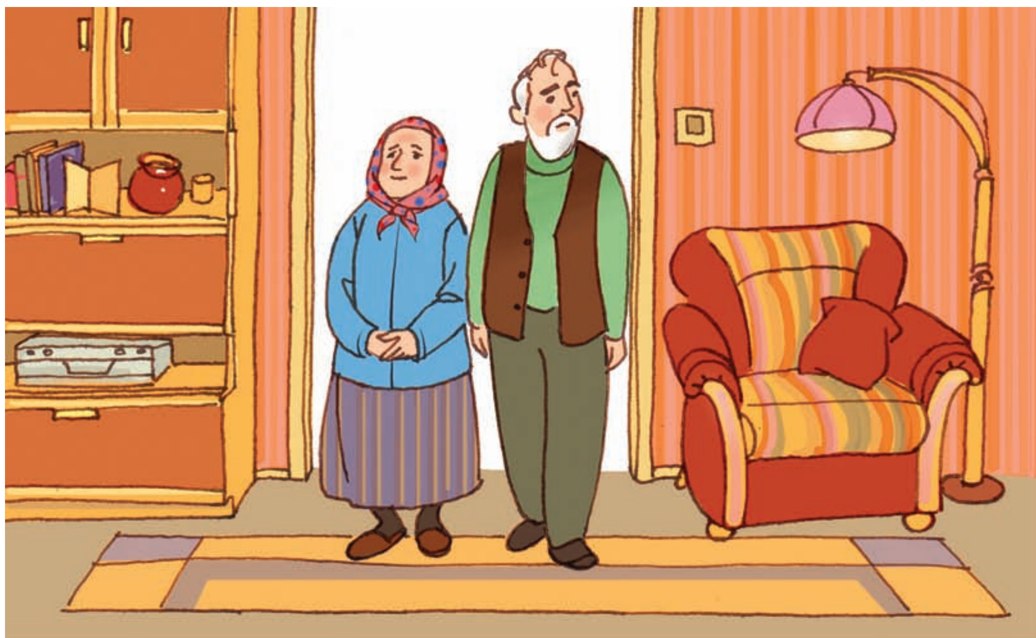
Расклад урокаў

Серада	Чацвер
1. 	1.
2. 	2.
3. 	3.
4. 	4.

Урок 6. Мае сваякі

Дзед Францішак і інтэрнэт

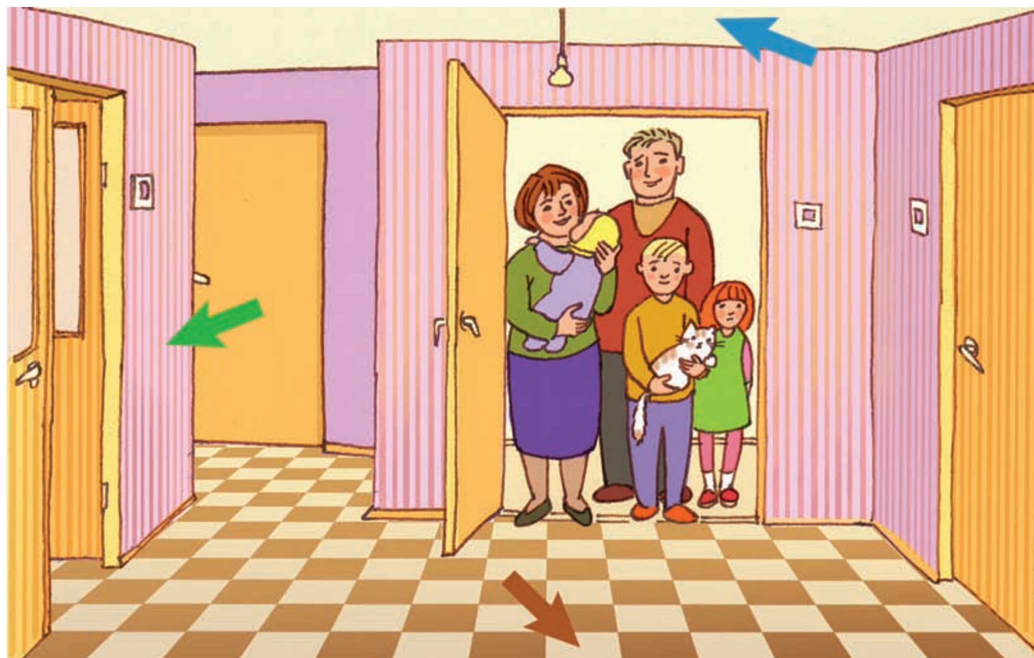

Урок 7. Мая кватэра

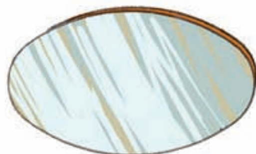

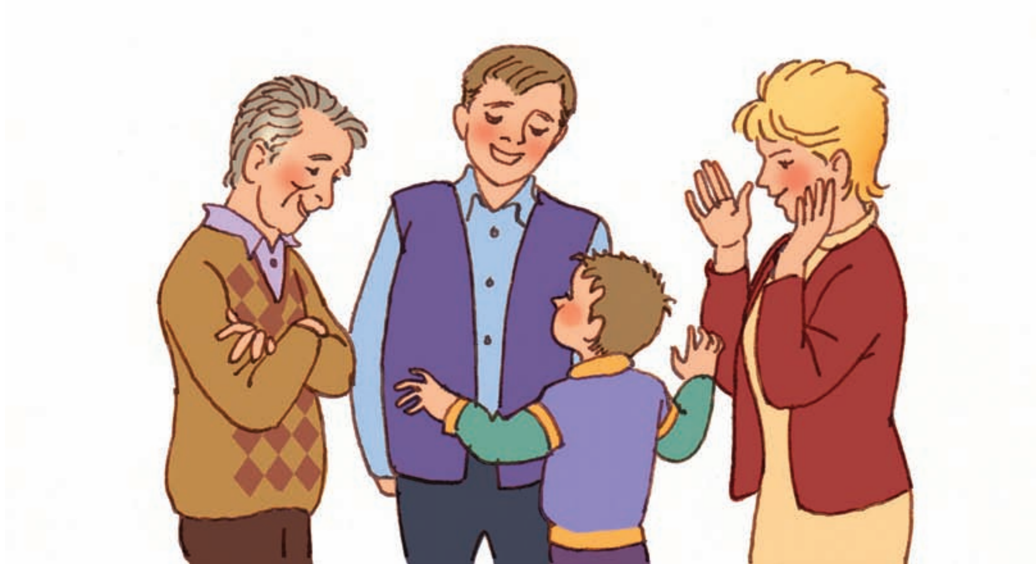

Лятаючае крэсла

Урок 8. Рэжым дня

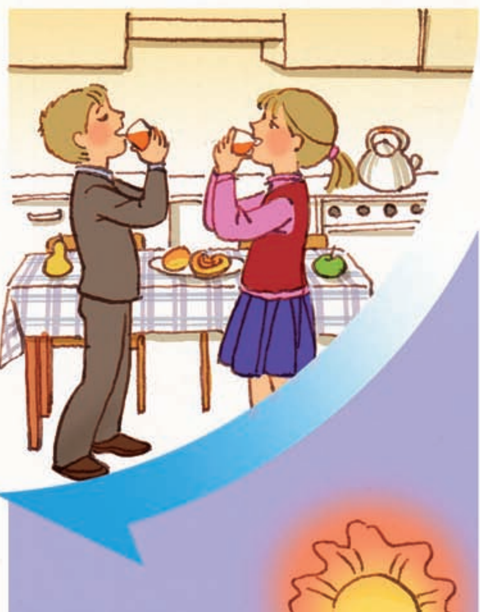

Урок 9. Асабістая гігіена

Лясная аптэка

Урок 10. Адзенне і абутак

Вось дык прагулка!..

Урок 11. Беларускія імёны

Як Васіль змея перамог

Урок 12. Беларускія гульні

ку́ры
трава

куст
лапа

маска
кот

Дзе жыве рэха?

Урок 13. Занятак у вольны час

мама — сынок

сястра — …

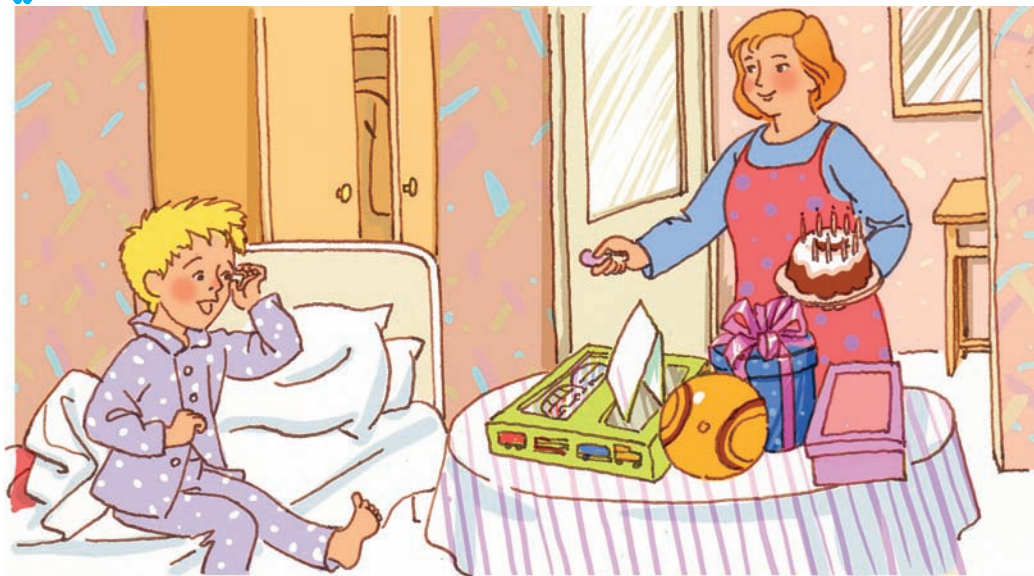

Сябры ў паходзе

Янка	скатка	клу́нак
сябры́	палатка	по́суд

Урок 14. Дзень нараджэння

Мядовы пірог

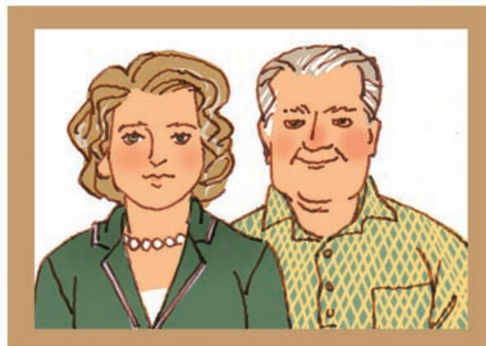

свята	стол	дуб
браты́	абру́с	дупло
Якая мука́?	Якая вада?	А мёд?

Урок 15. У доме (хаце)

кло́пат турбо́ты абавя́зак

Люстрык

тата сын стол по́суд

Урок 16. На вуліцы (у двары)

Цікаўная котка

котка	лапка	абаранак
ко́лер	дра́пае	ко́лы

Урок 17. У краме

боты штаны кашу́ля суке́нка

Тату мы купляем .
Для мамы — .
А сыну — .

Мышка Пік-Пік займаецца бізнесам

двор	мышка	норка
слуп	кошка	канапа

добрыя словы — верныя сябры

Урок 18. На пошце

пошта паштовая скрынка

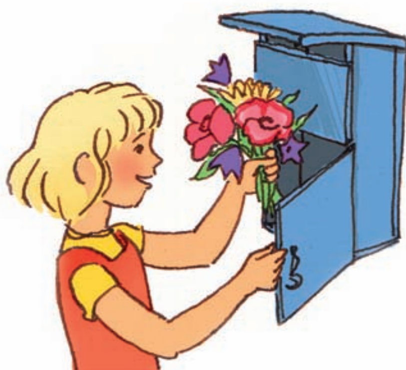

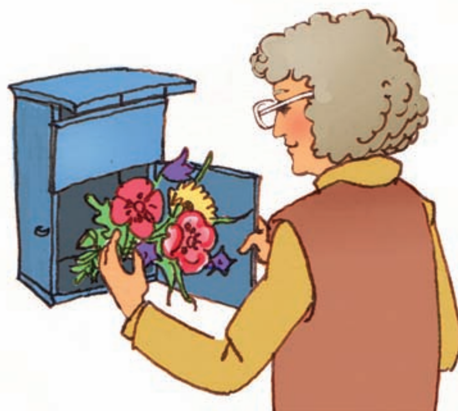

Настачка

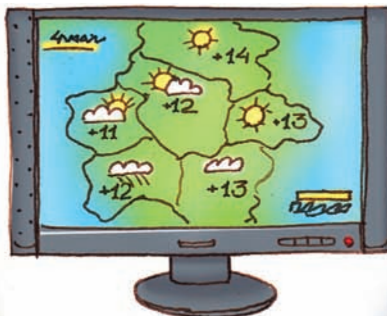

дом	сумка	кветка	усмешка
поле	думка	букет	твар

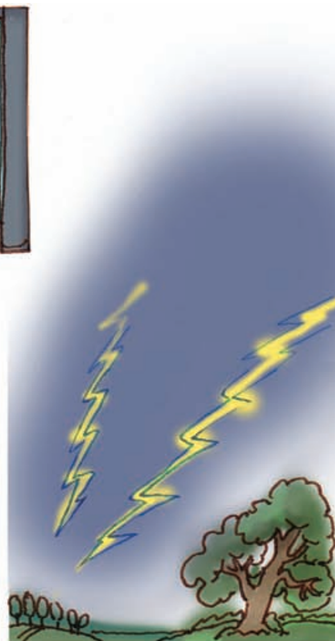
Урок 19. Надвор’е, з’явы прыроды

парасон хмара маланка

Пухнацік

птушка	рамонак	кропля	кло́пат
бусел	сонейка	туман	дабрыня́

Урок 20. Поры года і занятак людзей

корм для птушак

дамок для шпака

Наташын букецік

Самы кароткі месяц

лю́ты

май

Урок 21. Я і жывёльны свет

зубр
зубры́
зубрыны
зубраня

бу́сел буслы́ бусляня буслянка

Спрэчка звяроў

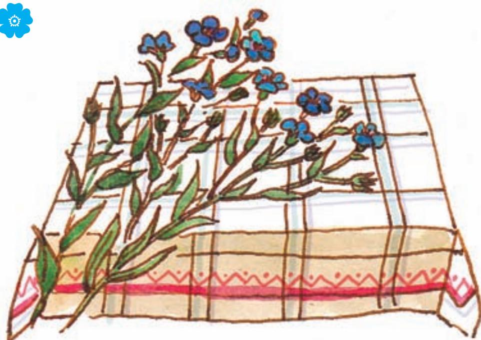
вавёрка барсук каза заяц янот

дужы зубр кволая мурашка

Хто самы моцны?

Урок 22. Я і раслінны свет

лён
льняны абрус

бульба
бульбяна́я бабка

жыта
жытнёвы хлеб

цу́кар
цукро́вы бурак

рамонак   валошка   бэз

Дзьмухавец-Пузанчык

сад плот кветка пялёстак

 — разумная кветка.

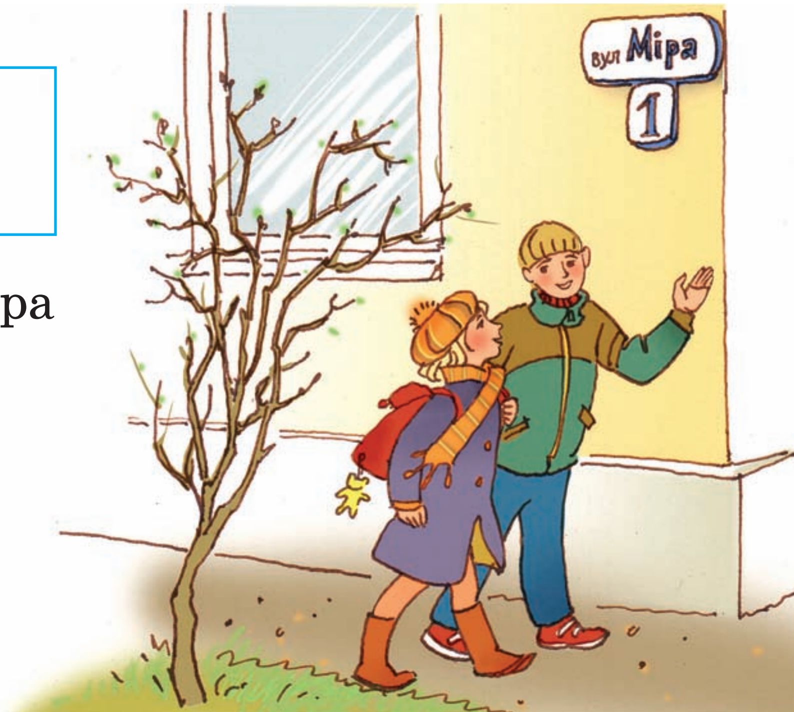
Хмары на небе — ён закрывае .

Урок 23. У родным горадзе (вёсцы)

Іі

вуліца Міра
ішлі
Іра
Іван

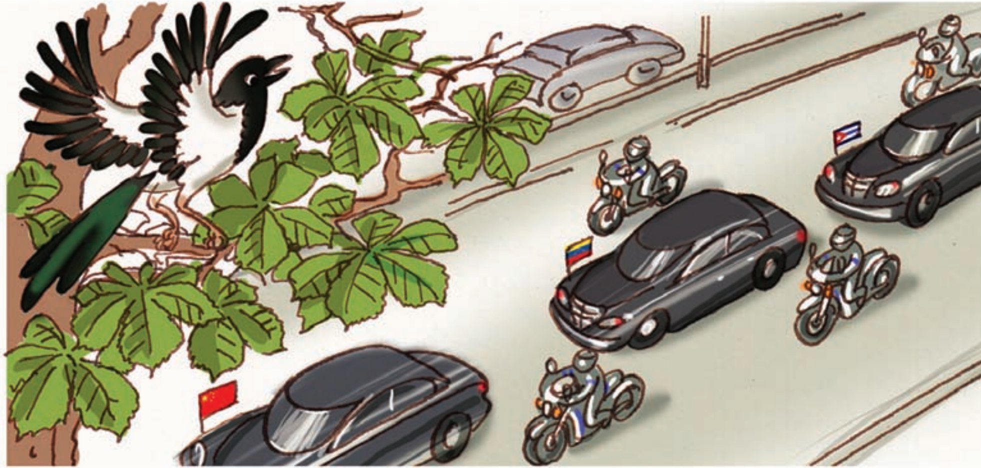

ʼ
апостраф

аб’ява	пад’езд	вераб’і
бібліятэка	вуліца	помнік

Сарока з праспекта

На вуліцы жыла сарока. Вераб'і з да́ху пад'езда пазіра́лі на яе. А сарока назіра́ла за вуліцай. Яна замахала кры́ламі і апынулася каля бібліятэкі. Не́як ля кіёска яна знайшла . Што там напісана? Можа, там аб'явы?

Урок 24. Наша наваколле

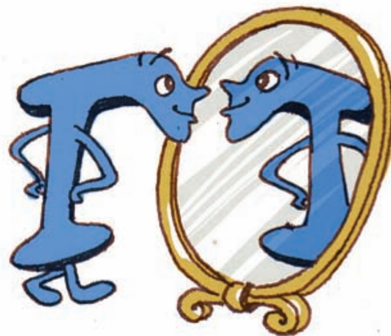

Гг

га го гу гы гэ

гя гё гю гі ге

горад	**г**улялі	**г**ульні	**г**эта
я**г**ады	кру**г**ом	пабе**г**	**г**усты

Летам

Хо́раша летам. Кругом лес. Каля яго невялікая палянка. За дамамі раслі густыя кусты. А за горкай — сасновы бор. Там паспелі буйны́я салодкія ягады .

 збірае іх і думае: «Пайду за мамай. Вось назбіраем ягад!». Ён вясёлы пабег дахаты.

Урок 25. Славутыя землякі

Ефрасіння Полацкая

Францыск Скарына

Марат Казей

Уладзімір Карват

Чч

ча чу чы чэ чо

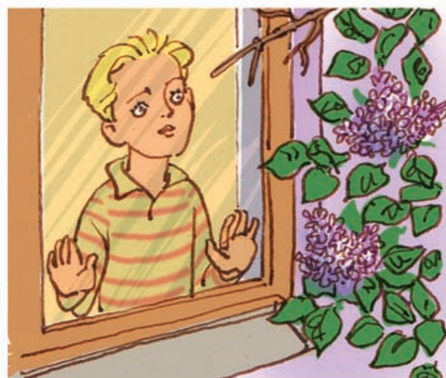
ш**ч**ыт хлоп**ч**ык ш**ч**ы́ры

ме**ч** **ч**алавек ш**ч**аслівы

Дзедаў медаль

бой танк сон страх

мужны баец злы сабака

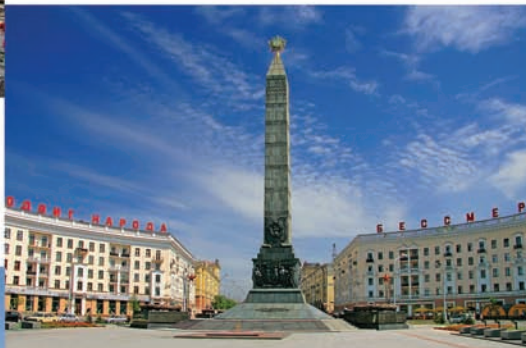
Кожны **ч**алавек хо**ч**а, каб краіна жыла́ ш**ч**асліва. За свабоду Ай**ч**ыны змагаліся нашы салдаты. Яны героі.

У мірны **ч**ас поба**ч** з намі славутыя землякі. Яны вядомыя сваёй добрай працай. Сярод іх рабо**ч**ыя, ура**ч**ы, ву**ч**оныя.

Урок 26. Памятныя мясціны

Хатынь

Плошча Перамогі

Белая вежа

Мірскі замак

Ма́шына Радзіма

пад’ехалі	кватэра	Мар’іна Горка
гаспадыня	горад	Гомель

Ў аў яў оў ёў ыў іў эў еў уў

тлумачы**ў**	разгарну**ў**	сябро**ў**ка
гало**ў**ны	зацікаві**ў**	да**ў**ным-да**ў**но

Маша склала азбуку гарадо**ў**. Яна падабра́ла назвы гарадо**ў** на кожную літару. Мінск — гало**ў**ны горад Беларусі. Ёй спадабаліся назвы Магілё**ў**, Ва**ў**кавыск. Чаму **ў** гарадо**ў** такія назвы? Хочаш даведацца?

Урок 27. Сімвалы Беларусі

Гэта герб Беларусі.

На ім каласы, канюшына і лён. Яны перавіты стужкай.

Гэта ... Беларусі.

Ён чырвонага і зялёнага колераў. На ім цудоўны арнамент.

Цц

ці це цё ця цю ць

сцяг

Бацькаўшчына

с**ц**е́жка	**ц**ёплы	ляця**ць**	пяю**ць**
гос**ці**	**ці**ка́вы	звіня**ць**	нясу**ць**

Што такое Бацькаўшчына?

Што такое Ба**ць**каўшчына? Знаеш?
Гэта ніва, с**ц**ежачка лясная.
Гэта ў лузе залатая пчолка,
а ў вачах тваіх — вясёлка.
Гэта дом твой,
школа.
Гэта песні,
што звіня**ць** наўкола.
Гэта сам ты,
гэта тата твой і мама,
і сябры твае таксама.

А. Касецкі

Урок 28. Гонар Беларусі

Верныя памочнікі

Рр

ра ро рэ ру ры

рукі	п**р**ыйшлі	д**р**ужныя	т**р**эба
работа	**р**обяць	доб**р**ыя	д**р**эвы

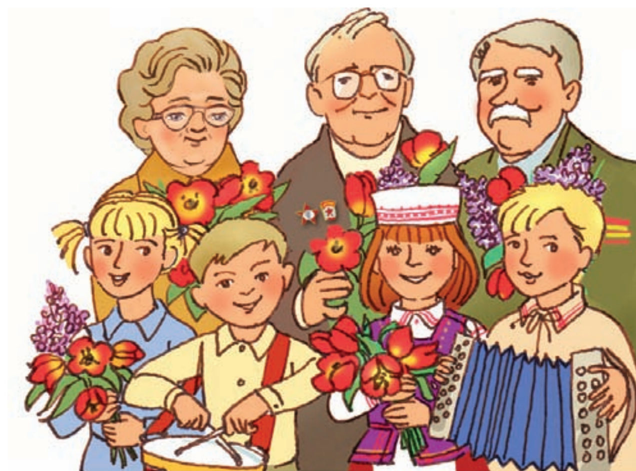
Ве**р**ныя памочнікі ёсць у чалавека. Яны доб**р**ыя **р**аботнікі. Т**р**эба было — дом збудавалі. Захацеў ага**р**од ускапаць — калі ласка!

— А ці д**р**ужна твае памочнікі жывуць? — запыталіся ў чалавека. Д**р**ужней за іх у свеце няма. Кожную **р**аботу **р**азам **р**обяць.

А ў цябе ёсць такія памочнікі? Як іх завуць?

Урок 29. Свя́ты на Беларусі

Дз дз

Радзіма
дзяржава
падзея
падзяка
дзеці
дзень

Дзень Незале́жнасці — галоўнае свята нашай краіны. Наша Ра**дз**іма стала свабоднай. Мы ўдзячныя ветэранам.

Купалле — народнае свята. У гэты **дз**ень паляць во́гнішча. **Дз**яўчаты плятуць вянкі і кі́даюць іх у раку. Вянкі плывуць па ва**дз**е.

Дж дж

ураджай

дождж

Дажы́нкі — свята ўраджаю. Ураджай збіраюць восенню. Тады і адзначаюць свята. На́ват дождж не перашкаджа́е святу.

Урок 30. Я і мая мова

Я жыву ў Беларусі. Беларусь — мая краіна. По́бач мае́ землякі, сваякі, сябры, суседзі. Беларусы — працавіты і мірны народ.

Вы ганарыцеся, беларусы, —
наша мова такая прыгожая!

М. Дукса

Вучэбнае выданне

Антонава Надзея Уладзіславаўна
Галяш Галіна Аксеньеўна

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Вучэбны дапаможнік для 1 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з рускай мовай навучання

Нач. рэдакцыйна-выдавецкага аддзела *Г. І. Бандарэнка*
Рэдактар *Л. Б. Сопат*
Мастацкі рэдактар *А. Г. Званароў*
Мастак *Н. У. Сустава*
Камп'ютарная вёрстка *Ю. М. Галавейкі*
Карэктар *К. В. Шобік*

Падпісана ў друк 14.07.2011. Фармат 70×90 1/16.
Папера афсетная. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 4,68.
Ул.-выд. арк. 4,41 + 0,47 форз. Тыраж 108 100 экз. Заказ

Навукова-метадычная ўстанова «Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.
ЛИ № 02330/0494469 ад 08.04.2009. Вул. Караля, 16, 220004, г. Мінск

ААТ «Паліграфкамбінат імя Якуба Коласа»
ЛП №02330/01500496 ад 11.03.2008.
Вул. Чырвоная, 23, 220600, г. Мінск

(Назва і нумар школы)

Навучальны год	Імя і прозвішча вучня	Стан вучэбнага дапаможніка пры атрыманні	Адзнака вучню за карыстанне вучэбным дапаможнікам
20 /			
20 /			
20 /			
20 /			
20 /			